

ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII MUNCII, ÎN SPECIAL PENTRU PERSOANELE CARE FAC PARTE DIN GRUPURI PROFESIONALE CU STATUT SOCIAL SCĂZUT POATE CONTRIBUI LA O EUROPĂ SEMNIFICATIV MAI SĂNĂTOASĂ ȘI MAI PRODUCTIVĂ

Problema

Munca are o importanță covârșitoare pentru viața majorității europenilor. Aceasta aduce venituri, competențe, recunoaștere și statut social. Munca de bună calitate și ocuparea forței de muncă contribuie la menținerea sănătății și bunăstării lucrătorilor, în timp ce condițiile de muncă precare cresc posibilitatea apariției bolilor prin expunerea lor la substanțe (fizice, chimice, biologice) și la adversități psihosociale stresante (1).

Cercetările demonstrează că activitățile lucrative stresante, în termeni de locuri de muncă care presupun cerințe solicitante și control redus și recompense mici în raport cu eforturile depuse, afectează în mod direct și negativ sănătatea și productivitatea lucrătorilor. Există dovezi clare că în cazul populațiilor angajate în Europa frecvența expunerii la condiții de muncă care afectează sănătatea se situează de-a lungul unui gradient: cu cât poziția socio-economică este mai scăzută, cu atât mai mare este expunerea la condiții adverse de muncă. Astfel, grupurile profesionale situate pe poziții inferioare pe scala ierarhică ocupațională se confruntă cu un risc mai mare de afectare a sănătății la locul de muncă decât grupurile profesionale situate la nivele mai înalte pe scala ocupațională (2).

Având în vedere aceste statistici, precum și costurile economice și pierderile de productivitate atribuite scăderii gradului de sănătate datorate muncii nesănătoase, există o nevoie urgentă de a investi în condiții de muncă și ocupare a forței de muncă ce protejează și promovează sănătatea în toate sectoarele de activitate, prioritizând grupurile profesionale mai puțin privilegiate și cu cele mai mari nevoi. Aceste investiții ar trebui să fie consolidate prin politici de muncă și sociale la nivel național și completate prin acțiuni și reglementări la nivel internațional.

Rezultatele importante din cadrul cercetărilor sub egida DRIVERS relevă o relație liniară între investițiile în politicile referitoare la piața muncii active la nivel național (în special cele orientate spre integrarea grupurilor vulnerabile pe piața muncii) și calitatea muncii. Acest lucru sugerează că țările europene cu politici referitoare la piața muncii active mai dezvoltate au, de asemenea, mai multe medii de lucru propice pentru păstrarea sănătății (3). În mod îngrijorător, cercetările arată că nivelurile cele mai scăzute ale fiecărui indicator al calității muncii se regăsesc în țările din sudul și estul Europei și mai puțin în țările nordice și vestice (3-5).

Figura: Nivelul de integrare pe piața muncii naționale și scorul de stres cu privire la muncă³.

Niciun sector nu poate aborda condițiile nedrepte de ocupare a forței de muncă pe cont propriu. Este nevoie de implicarea mai multor părți interesate, inclusiv a angajatorilor, sindicatelor, factorilor de decizie și experților în sănătatea și siguranța la locul de muncă. Ei trebuie să conlucreze pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă, în general, și să se concentreze mai mult pe grupurile care au nevoie de atenție sporită. De asemenea, nu există o singură soluție: este nevoie de o abordare multilaterală și coordonată.

Ca un prim pas, condițiile adverse la locul de muncă ar trebui să fie monitorizate în mod sistematic folosind instrumente validate științific. Acolo unde este posibil, monitorizarea ar trebui să fie susținută de reglementări naționale și investiții în resurse și formare. Monitorizarea ar trebui să fie efectuată de către asociațiile profesionale și rețele constituite la nivel european (de exemplu *MODERNET*, experții *SSM* și inspectoratele de muncă), în colaborare cu organizații precum *EU-OSHA*, *Eurofound* și *Eurostat* (6).

În al doilea rând, trebuie implementate intervenții la nivel organizațional pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă. Acest lucru necesită o acțiune de colaborare cu principalele părți interesate, cum ar fi *Business Europe*, *Confederația Europeană a Sindicatelor* și *Rețeaua Orașelor Sănătoase din Europa*, în cooperare cu programe în curs de desfășurare și planificate ale *EU-OSHA*. Cercetarea sugerează că intervențiile trebuie să abordeze mai multe surse de adversitate și să adopte o abordare participativă implicând angajatori, manageri, experți profesioniști și angajați (7).

În al treilea rând ar trebui introduse politici cu privire la piața forței de muncă, care să ajute la re-integrarea grupurilor vulnerabile pe piața muncii. Aceste politici sunt investiții care duc la obținerea randamentelor importante, mai degrabă decât generează cheltuieli publice.

În cele din urmă, politicile la nivelul UE trebuie să fie dezvoltate pentru a reduce variațiile mari cu privire la calitatea muncii în diferite părți ale Europei. Acestea ar trebui să se bazeze pe modelele de bună practică din țările care au stabilit deja reglementări deosebit de eficiente, și necesită consultarea și sprijinul unor experți din cadrul instituțiilor europene.

Măsuri posibile

- Sublinierea aspectelor privind echitatea angajării forței de muncă în *Strategia Europeană privind Ocuparea*. Aceasta presupune includerea discuțiilor despre condițiile de ocupare a forței de muncă, managementul stresului și negocierea colectivă privind condițiile și salariile pe ordinea de zi a discuțiilor din cadrul *Semestrului European*.
- Încurajarea participării lucrătorilor și a reprezentării lor la nivel de conducere pentru îmbunătățirea angajării echitabile. Acest lucru ar putea fi realizat prin intermediul *Directivei privind exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor* sau prin introducerea unui cadru legislativ pentru implicarea lucrătorilor la locul de muncă.
- Consolidarea cooperării cu privire la prevenirea și descurajarea muncii nedeclarate. O revizuire a directivei privind lucrătorii detașați ar putea ajuta la rezolvarea, regularizarea și îmbunătățirea condițiilor inechitabile.
- Prioritizarea angajării echitabile în planul de investiții al UE, de exemplu prin includerea indicatorilor sociali și ai celor privind ocuparea forței de muncă printre criteriile de selecție pentru finanțare (8).
- Propunerea unei directive privind leziuni ale spatelui și alte tulburări musculo-scheletice pentru a sprijini punerea în aplicare a *Cadrului Strategic 2014-2020 privind Siguranța și Sănătatea Locului de Muncă*, al UE. Aceasta ar trebui să pună un accent deosebit pe grupurile profesionale cu poziție socială inferioară.

- Strategia UE 2020 conține obiective și acțiuni legate de performanța industrială, ocuparea forței de muncă și formare profesională. Obiectivul de reducere a sărăciei prin creșterea ocupării forței de muncă ar trebui să sublinieze importanța *calității locului de muncă*. Mecanisme interstatale și reprezentative, cum ar fi *Comitelele pentru Ocuparea forței de muncă și pentru Economie* ale UE și Parlamentul European, ar trebui să ia în considerare noile dovezi, astfel încât practicile eficiente și investițiile în vederea asigurării condițiilor muncii de calitate să poată să fie susținute și puse în aplicare.
- Finanțarea în cadrul *Orizont 2020* a cercetărilor privind calitatea locului de muncă și echității angajării, în special a celor axate pe grupurile profesionale cu statut inferior, respectiv din țări și situații de muncă în cazul cărora nevoia de acțiune este acută, iar baza de dovezi științifice este slabă.

Notă

Acest scurt rezumat face parte dintr-un set de documente elaborate în cadrul proiectului DRIVERS (9), coordonat de EuroHealthNet și finanțat prin al Șaptelea program-cadru al Uniunii Europene (PC7 / 2007-2013), în baza acordului de finanțare nr. 278350. Acest document a fost tradus din limba engleză. Din motive tehnice, numai versiunea originală în limba engleză a fost aprobată de către Consorțiul DRIVERS.

Bibliografie

1. Gallie D, editor. Economic crisis, quality of work, and social integration: The European experience (Criza economică, calitatea muncii, și integrare socială: experiența europeană). Oxford: Oxford Univ. Press; 2013.
2. Hoven H, Siegrist J. Work characteristics, socioeconomic position and health: a systematic review of mediation and moderation effects in prospective studies (Caracteristicile muncii, poziția socio-economică și sănătatea: o revizuire sistematică a efectelor de mediere și moderație în studii prospective). *Occup Environ Med* 2013; 70(9):663–9.
3. Wahrendorf M, Siegrist J. Proximal and distal determinants of stressful work: framework and analysis of retrospective European data (Factorii determinanți proximali și distali ai muncii stresante: cadrul și analiza datelor europene retrospective). *BMC Public Health* 2014; 14(849).
4. Lunau T, Wahrendorf M, Dragano N, Siegrist J. Work stress and depressive symptoms in older employees: impact of national labour and social policies (Stresul la muncă și simptome depresive la angajații mai în vârstă: impactul muncii la nivel național și al politicile sociale) *BMC Public Health* 2013; 13(1):1086.
5. Eurofound. Quality of employment conditions and employment relations in Europe (Calitatea condițiilor de ocupare a forței de muncă și relațiile de ocupare a forței de muncă în Europa), Dublin: Eurofound; 2013.
6. EU-OSHA. Analysis of determinants of workplace occupational safety and health practice in a selection of EU Member States (Analiza factorilor care determină practica privind siguranța și sănătatea la locul de muncă într-o selecție de State membre ale UE). Luxembourg; 2013.
7. Montano D, Hoven H, Siegrist J. A meta-analysis of health effects of randomized controlled worksite interventions: Does social stratification matter? (O meta-analiză a efectelor asupra sănătății ale intervențiilor controlate randomizate la locul de muncă: este stratificarea socială importantă?) *Scand J Work Environ Health* 2014; 40(3):230–4.
8. Comisia Europeană. Un plan de investiții pentru Europa. Bruxelles: Comisia Europeană 2014.
9. DRIVERS for Health Equity (2014-2015). 7th Framework Programme (DRIVERS pentru echitate în sănătate. Al 7-lea program cadru. Disponibil pe: <http://health-gradient.eu>.